

Adroddiad i'r: Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol

Dyddiad y Cyfarfod: 25 Mawrth 2015

Aelod / Swyddog Arweiniol: Rebecca Maxwell, Cyfarwyddwr Corfforaethol

Awdur yr Adroddiad: Rebecca Maxwell/Hannah Jones

Teitl: Clwyd Leisure Cyf - Adolygiad o'r Gwersi a Ddysgwyd

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Sefydlwyd Clwyd Leisure Cyf fel cwmni hyd braich gan Gyngor Sir Ddinbych yn 2001 i gymryd cyfrifoldeb am weithrediad cyfleusterau hamdden penodol ar yr arfordir. Rhoddodd y cwmni'r gorau i fasnachu ddechrau 2014. Mae'r adroddiad hwn yn adolygu'r amgylchiadau a arweiniodd at y methiant hwnnw ac yn nodi gwersi a ddysgwyd er mwyn lleihau'r risg y bydd amgylchiadau tebyg yn codi eto yn y dyfodol.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Wedi i Clwyd Leisure Cyf gau, gofynnodd y Cabinet i swyddogion gynnal adolygiad mewnol o'r broses o greu, rheoli a monitro'r cwmni gyda'r bwriad o ddeall yr hyn a ddigwyddodd, gan gadarnhau a oedd mesurau diogelu mewn grym bellach i atal hyn rhag digwydd eto a nodi unrhyw welliannau pellach sydd eu hangen. Cytunwyd y byddai'r adroddiad yn cael ei ystyried gan y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Gwahoddir y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol i ystyried y canfyddiadau a'r casgliadau sy'n deillio o'r adolygiad mewnol, a chymeradwyo'r argymhellion a amlinellir yng nghorff yr adroddiad yn Atodiad 1.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Ym mis Mawrth 2014, cytunodd y Cabinet ar drefniadau dros dro ar gyfer yr Heulfan, Canolfan Nova a Chanolfan Fowlio Gogledd Cymru yn dilyn methiant Clwyd Leisure, y cwmni hyd braich a oedd wedi bod yn gweithredu'r cyfleusterau hynny ar ran y Cyngor yn y Rhyl a Phrestatyn. Roedd cyfarfod Cabinet yn gynharach yn Ionawr 2014 wedi mynegi pryder parhaus ynghylch lefelau cyflawniad gwael yn y cyfleusterau ac wedi cytuno i beidio â gwneud taliad yn sgil hynny. Roedd y Cabinet hefyd yn cytuno bod ymarfer diwydrwydd dyladwy wedi datgelu gormod o risgiau i ganiatáu i'r Cyngor gymryd cyfrifoldeb am weithrediad y tri chyfleuster yn uniongyrchol gan y cwmni. Yn fuan wedyn, rhoddodd Clwyd Leisure y gorau i fasnachu a chau pob un o'r tri chyfleuster.
- 4.2 Yn ei gyfarfod ym mis Mawrth 2014, yn ogystal â rhoi trefniadau dros dro ar waith ar gyfer y cyfleusterau, gofynnodd y Cabinet hefyd bod adolygiad

mewnol yn cael ei gynnal i ganfod pa wersi y gellid eu dysgu oddi wrth y sefyllfa bresennol er mwyn lleihau'r risg y byddai amgylchiadau tebyg yn codi eto yn y dyfodol . Er eu bod yn deall yr hanes a'r cefndir, cytunwyd y dylai'r adolygiad ganolbwyntio ar ddysgu gwersi ar gyfer y dyfodol. Yn annibynnol, gofynnwyd i'r Pennaeth Archwilio Mewnol adolygu trefniadau'r Cyngor ar gyfer llywodraethu a monitro perfformiad ei sefydliadau hyd braich. Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r canfyddiadau, casgliadau ac argymhellion yr adolygiad pen desg a gomisiynwyd gan y Cabinet, o fewn cyd-destun yr argymhellion a wnaed gan y Pennaeth Archwilio Mewnol i wella trefnau llywodraethu cyffredinol y sefydliadau hyd braich.

- 4.3 Amlineller llinell amser byr o hanes Clwyd Leisure yn yr adroddiad adolygu. Sefydlwyd y cwmni yn 2001, yn dilyn gwerthusiad opsiynau, i gymryd cyfrifoldeb am weithredu cyfleusterau hamdden arfordirol dynodedig yn y Rhyl a Phrestatyn gan y Cyngor i ganiatáu iddynt weithredu ar sail fwy masnachol a lleihau'r gost gyffredinol i'r Cyngor. Y weledigaeth wreiddiol oedd y byddai arian dros ben a gynhyrchwyd gan y cwmni o'i weithgarwch masnachol yn cael ei ail-fuddsoddi yn y cyfleusterau i gynnal eu hapêl masnachol a chynhyrchu referniw pellach. O'r adolygiad, mae'n amlwg na ddigwyddodd hyn, gyda chronfeydd wrth gefn yn cael eu cronni i ddechrau, ond ychydig o dystiolaeth eu bod yn cael eu hail-fuddsoddi ac roedd y cwmni'n dal i fod yn ddibynnol ar gymhorthdal y Cyngor. Y bwriad gwreiddiol oedd tynnu cymhorthdal y Cyngor yn ôl yn raddol, ac er y cytunwyd ar hyn, ni chofnodwyd hynny yn y Cytundeb Cyllido, gan olygu bod trafodaethau diweddarach gyda'r cwmni ynghylch cyllid yn llawn straen ac yn anodd.
- 4.4 Er bod y penderfyniad gwreiddiol i sefydlu Clwyd Leisure yn seiliedig ar arfarniad opsiynau, casgliad yr adolygiad oedd na ddilynwyd hyn ymlaen yn y dogfennau ffurfiol wrth sefydlu'r cwmni neu ei berthynas gyda'r Cyngor. Cyfrannodd y methiant i gyflwyno'r rhain o'r dechrau un at wendidau yn y trefniadau monitro a chraffu gan ei gwneud yn anodd i'r Cyngor reoli ei berthynas â'r cwmni. Ni amlinellwyd y swyddogaethau a'r cyfrifoldebau ac roedd grymoedd ymyrryd yn aneglur. O fewn y Cyngor, roedd trefniadau craffu a monitro yn ddryslyd ac mae llinellau adrodd lluosog yn debygol o fod wedi cyfrannu at ddiffyg dilyniant.
- 4.5 Mae llawer wedi newid yn y Cyngor ers sefydlu Clwyd Leisure yn wreiddiol. Mae dulliau mwy cadarn o ddatblygu achosion busnes a rheoli prosiectau a risg yn golygu ei bod yn annhebygol y byddai amgylchiadau tebyg yn codi rŵan. Mae rheoli risg wedi'i ymgorffori yn fwy cadarn o fewn y Cyngor ac mae canolbwyntio cliriach ar reoli perfformiad yn arferol bellach. Nododd yr adolygiad fod y berthynas gyda Clwyd Leisure wedi'i rheoli'n fwy cadarn yn y camau diweddarach hyn, gyda monitro rheolaidd ar waith a chamau gwella wedi'u nodi a'u dilyn ymlaen. Roedd y penderfyniadau a wnaed gan y Cabinet ym mis Ionawr a Mawrth 2014 wedi'u hysbysu i raddau helaeth o ganlyniad i'r dull mwy cadarn hwn.
- 4.6 Amlinellir argymhellion ar gyfer gwelliannau pellach yn yr adroddiad adolygu. Mae'r rhain yn gysylltiedig ag adolygiad cyffredinol y Pennaeth Archwilio Mewnol o drefniadau cyffredinol ar gyfer sicrhau bod sefydliadau hyd braich yn cael eu llywodraethu a'u perfformiad yn cael ei fonitro'n briodol. Mae'r rhain yn cynnwys llawer o'r pwyntiau y cyfeirir atynt uchod fel gwendidau wrth

sefydlu'r cwmni hyd braich penodol hwn yn y lle cyntaf - achosion busnes cadarn, dadansoddiad risg manwl a chynllunio wrth gefn, dogfennau clir a chanolbwyntio ar amcanion mesuradwy a mesurau perfformiad. Maent hefyd yn cynnwys argymhellion i wella trefniadau goruchwyllo, craffu a monitro'r Cyngor - osgoi dibyniaeth ar gyfarwyddwyr a benodwyd i'r bwrdd gan y Cyngor fel yr unig ddull o lywodraethu ac enwebu pwyllgorau perthnasol yn y Cyngor i ystyried trefniadau llywodraethu a pherfformiad perthnasau hyd braich o'r fath.

- 4.7 Gwahoddir y Pwyllgor i ystyried canfyddiadau'r adolygiad a phenderfynu a yw'r argymhellion ar gyfer gwella yn darparu sicrwydd digonol o ran llywodraethu a rheoli perfformiad perthnasau hyd braich yn y dyfodol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Er nad ydynt yn cyfrannu'n uniongyrchol at flaenoriaethau corfforaethol, bydd y gwelliannau a ddaw yn sgil yr adolygiad hwn yn sicrhau llywodraethu da a defnydd da o arian cyhoeddus wrth ddefnyddio darparwyr gwasanaeth a ariennir gan Gyngor.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol o ganlyniad i'r adroddiad hwn. Bydd yr argymhellion a wnaed yn yr adolygiad a gwaith sefydliadau hyd braich cysylltiedig gan y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cynorthwyo'r Cyngor wrth stiwardio arian ac adnoddau cyhoeddus.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai'r templed AEC wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

Nid oes angen AEC ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Cynhaliwyd adolygiad pen desg. Ymgynghorwyd swyddogion ac Aelodau Arweiniol perthnasol wrth gynnal yr adolygiad. Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol wedi cefnogi'r gwaith o gwblhau'r adolygiad a'i argymhellion.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid.

Amh.

10. Pa risgiau sydd yna ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Cynlluniwyd yr adolygiad a gwaith cysylltiedig ar fonitro llywodraethu a pherfformiad sefydliadau hyd braich i wella'r modd y mae'r Cyngor yn rheoli risg yn y maes hwn.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Amherthnasol - adroddiad er gwybodaeth yn unig